СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 221. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 21-го вересня 1940. — No. 221. Jersey City, N. J., Saturday, September 21, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НАКЛАДАЮТЬ ПОДАТОК НА ВОЕННІ ПРИХОДИ

ВАШИНҐТОН. — Поважною більшостю голосів сенат ухвалив закон про надзвичайні приходи й амортизацію, що як говорив президент Рузвелт, має на цілі запобігти повстанні „нового жнива военних міліонерів". Сенат перемінив цей закон на засіб до зібрання нових приходів для уряду.

За закон заявилося 46 голосів, проти 22. З огляду на те, що ця ухвала ріжниться від ухвали палати послів, проект відослано до конференції представників палат.

За обчисленнями уряду, цей проект приніс би державному скарбові ще до кінця цього фіскального року 400 міліонів долярів, а потім по біліонові долярів кожного року.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСУЄ ЗАКОН ПРО ВОЕННІ ДОКИ В НЮ ЙОРКУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент підписав ухвалений недавно закон про будову великих корабельних доків у Ню Йорку коштом 10 міліонів долярів.

Цей самий закон уповажняє теж уряд вибудувати корабельні доки над Карібським морем і в Савт Бостоні.

338 МІЛІОНІВ НА НОВІ БАРАКИ.

ВАШИНҐТОН. — По три-годинних нарадах палата послів ухвалила закон про видання зо скарбу суми 338 міліонів долярів на будову нових бараків для алериканської армії.

Палата видимо поспішилася з ухваленням щоби армія мала де примістити жовнірів, які зголошуються до служби по реєстрації 16. жовтня.

З поданої в законі суми 8 міліонів долярів призначується на закупно землі, а решту на самі будови.

УРЯД УЖЕ ЗАМОВИВ 9,174 ЛІТАКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар війни Стимсон подав конгресові рапорт про поступ будови нових літаків для американської армії, з котрого виходить, що армія вже досі замовила 9,174 літаки.

У своїм рапорті Стимсон говорить теж про потребу гартування людей, що зголосяться до військової служби.

ВЖЕ ВИГОТОВЛЕНО БЛЯНКЕТИ ВИСЬКОВОЇ РЕЄСТРАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Военний департамент уже виготовив блянкети з питаннями, на які має відповідати кожний молодий чоловік при військовій реєстрації.

Уряд розіслав теж великі плякати з відбиткою цього квестіонаря й поясненнями і приказами розліпити їх у виборчих льокалях.

ВИЛКІ ОБІЦЮЄ „ВРЯТУВАТИ" КРАЇ ВІД НОВОГО РОЗДІЛУ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — У своїй промові, виголошеній до великого числа людей, зібраних у місцевім Колізею, републиканський кандидат Вендел Вилкі звернувся головно проти „нового розділу". Вилкі вважає за своє перше політичне завдання „врятувати" бизнес від „нового розділу". Він заявився теж за реформу податків.

Він ще раз промовляв проти Рузвелтової кандидатури втретє, кажучи, що в демократії нема ніякої необхідної людини.

ГОЛ І ІКЕС ВІДПОВІДАЮТЬ НА ПРОМОВУ ВИЛКІЯ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар Гол і Ікес відповіли публично на промову Вилкія в Фініксі, Арізона. Секретар Гол відповідав на закид Вилкія, що, мовляв, президент Рузвелт є за допущення до Злучених Держав арґентинського мяса; Гол доказував цифрами, що приходи американських різниць від часу „нового розділу" сильно зросли.

Секретар Ікес відповідав на заяву Вилкія, що якби він мав до вибору між розбудовою краєвої оборони й уздоровленням домашньої господарки, він вибрав би уздоровлення господарки; Ікес казав, що власне такої політики держалися Норвеґія й Данія, і питався, де вони тепер.

ДОМАГАЄТЬСЯ ҐАЗЕТЯРСЬКОЇ ТАЙНИ ПРО ОБОРОНУ.

НЮ ЙОРК. — Віцеадмірал американської фльоти Кларк Вудворд вислав президентові письмо, в котрім звертає увагу на потребу заведення ґазетної тайни про справи краєвої оборони.

Адмірал звертає увагу на подану в ґазетах фотографію доків военної фльоти.

НАУКА ВІДКРИЛА НОВЕ ЖЕРЕЛО СИЛИ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — На річній конференції Пенсильванійського університету виступив Енріко Фермі, професор Колюмбійського університету в Ню Йорку, з рефератом про відкриття нового жерела сили. Є ним препарат, що робиться з дешевого хемічного елементу ураніюм. За дослідами референта, один фунт цього виробу має стільки сили, що 5 міліонів фунтів вуглья або 3 міліони фунтів ґазоліни.

КОНФЕРЕНЦІЇ УРЯДІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ І БРИТІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

ВАШИНҐТОН. — Від якогось часу ведуться між американським урядом і представниками Британської Імперії важні переговори в справі кооперації для взаїмної оборони.

З американського боку переговори веде секретар стейту Кордел Гол, з британського англійський амбасадор Лотієн і австралійський посол Ричард Кейсі. Переговори брали під увагу всю британську імперію й відносилися видимо до питання, що робити на випадок упадку Британії.

ПОГЛЯДИ НА БРИТАНІЮ БІЛЬШЕ ОПТИМІСТИЧНІ

ВАШИНҐТОН. — Тайні рапорти американських обсерваторів з німецько-англійської війни стають останніми днями більше оптимістичні. Обсерватори видимо дивляться з більшою надією на можливість британської перемоги над Німеччиною.

Секретар війни Стимсон каже, що такі рапорти дістає не лише департамент війни, але й департамент фльоти.

Як один з найважніщих чинників у цій ситуації вважають загрожуючу Німеччині недостачу нафти, що правдоподібно є предметом конференції Рібентропа й Мусолінія.

ФРАНЦУЗЬКА ПРИСТАНЬ ГАВР В ПОЛУМЯХ НАСЛІДКОМ БОМБАРДУВАНЬ

Британські летуни далі концентрують найбільшу увагу на ті місця, де німці сконцентрували свої сили для перевозу через Англійський канал і нападу на Англію. Славна французька пристань Гавр має бути одним з найважніщих таких центрів. Тепер її британці так сильно збомбардували, що вона ціла горить.

НАЛЕТИ НА ЛОНДОН ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Уже 13 ночей з ряду приходиться населенню британської столиці зносити страхіття бомбардувань. Німці знову змінили тактику. Висилають легкі і дуже скорі літаки. Знову летуни летять тепер дуже низько. З того, що подає военний комунікат, видно, що німці бомбардували багато шпиталів, шкіл, музеїв і державних будинків. Американські кореспонденти подають, що вони не можуть писати про шкоди, нанесені військовим обектом, бо цензура не дозволяє. Але читачі можуть самі собі виробити погляд, коли уважно слідкують за подробицями.

ЖЕРТВИ ЛЕГКОДУШНОСТИ І НЕОСТОРОЖНОСТИ

Кореспонденти зазначують ще й те, що є багато жертв в людях з тої причини, що многі не хочуть ховатись навіть серед найбільшої небезпеки. Зокрема не хочуть держатися здалека таких місць чи обектів, щодо яких можна надіятись, що вони будуть бомбардовані.

УШКОДЖЕНА БІБЛІОТЕКА

Цензор дозволив подати до відома, що підчас німецьких бомбардувань потерпіла Іннер Темпл Лайбрері, але її цінний збір книжок не нарушений.

НЕ ЖУРІТЬСЯ! ВОНИ СВОЄ ДІСТАНУТЬ!

Таке відповів британський премієр Винстон Чорчил бідним людям, яких застав на румовищах збомбардованих німцями домів, коли ті люди нарікали, чому не бомбардується німецькі міста в такий самий спосіб, як німці бомбардують Лондон.

КОМУНІСТИ ПРИ РОБОТІ

Доносять з Лондону, що комуністи розпочали свою агітацію серед потерпілої від бомбардувань бідноти, кажучи, що це не є ніяка „народня війна", а тільки війна між імперіялістами за те, хто з них має дерти шкуру.

СЛІДКУЄ ЗА ВОРОГОМ. — Англійський жовнір на даху дому в осередку Лондону слідкує за появою німецьких літаків. Побачивши літак, він дає сигнал.

ОПУСКАННЯ ШКОЛИ ПРИНОСИТЬ ГРОШЕВУ ВТРАТУ ВЛАДІ

НЮ ЙОРК. — Джордж Четфілд, директор Шкільної Ради, твердить, що стейт витрачує багато непотрібного гроша тоді, коли діти опускають школу. Із шкільних рекордів можна завважити, що діти щораз то більше опускають школу, а в минулому році фреквенція дітей впала до 91.25%. Попереднього року фреквенція була вища і на такій підставі стейтова влада призначила для кожної школи відповідний буджет. Так на одну дитину в елементарній школі призначує влада по 29 центів, а на учня в гайскул по 40 центів. Коли ж дітей меншає, ті гроші надармо видаються. Бо роздавання грошей іде лише в теорії, тобто призначується тільки й тільки кляс та учителів на якусь скількість учнів. Коли дітей меншає, повинно бути зменшене число кляс. У такий спосіб попереднього року видано непотрібно на нюйорські школи $1,242,000 зо стейтових фондів. Ще більше гроша видається з міської каси, але цього не обчислено.

СОВЄТСЬКІ МАНЕВРИ ПРОДОВЖЕНІ

МОСКВА. — В Україні й на Кавказі продовжаються маневри совєтської армії, бо, як кажуть Совєти, небезпека ще не минула. Тому треба бути готовим на всякий випадок... В Україні маневри відбуваються в одеській военній окрузі.

РАДИТИМУТЬ НАД „НОВОЮ ЕВРОПОЮ"

РИМ. — Всього кілька людей може знати, що є предметом нарад німецького міністра заграничних справ Рібентропа з італійським диктатором Мусолінієм. Але так є, що коли вони радять, то цілком певно западають тоді дуже важні рішення. І так буде й тим разом. Кореспонденти подають, що не улягає сумніву, що в тих нарадах буде плянована „нова Европа", а також і „нова Африка". Та мабуть найважнішою справою буде Балкан. Дуже можливо, що буде вирішене свого роду „розпарцелювання" Греції.

ПРО ЗИМОВУ КАМПАНІЮ

БЕРЛІН. — Німецька преса розписується на тему зимової кампанії проти Англії. Каже, що бомбардування будуть продовжуватись і через зиму. З того виходилоб, що Гітлер можливо зрезиґнував з нападу на Англію. Принаймні наразі.

І ТУТ ПОМИНАЮТЬ ІНВАЗІЮ

РИМ. — Замітне, що „Пополо д'Італія" пише, що Англія буде змушена піддатись наслідком бомбардувань, так, що не треба буде нападати на неї при помочі армії, яку требаб перевозити через Англійський канал, щоб висадити на британський беріг.

ЗАТОПЛЕНО ПОЛЬСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

ЛОНДОН. — Стверджено урядово, що німецька субмарина затопила польський корабель „Хробри", що мав понад 11 тисяч том поемности. Затоплено його підчас боротьби за Норвеґію, коли перевозив англійські війська.

ПАДЕРЕВСКІ ДІСТАВ ВІЗУ

ЛЬОЗАН (Швайцарія). — Польський піяніст Гнат Падеревскі дістав від Франції й Еспанії дозвіл на переїзд через згадані краї в дорозі до Злучених Держав.

СМІҐЛИ-РИДЗ І БЕК ПІД ОПІКОЮ АНГЛІЇ

ЛОНДОН. — Кружляє поголоска, що бувший польський військовий начальник Сміґли-Ридз та полк. Бек, бувший польський міністер заграничних справ, утікли з табору інтернованих у Румунії й знаходяться тепер на острові Кипрі, що є на Середземному морі й є під владою Англії. Там має бути більше число польських провідників-утікачів.

СТАРЖИНЬСКІ ЖИВИЙ

БЕРЛІН. — Націстівська офіційна пресова агенція заперечує, будьтоби німці розстріляли Стефана Старжинського, посадника і оборонця міста Варшави. Про цей розстріл подала вся американська преса. Німці кажуть, що Старжиньского взято „під охорону", а потім звільнено на слово чести. Та він слово зломив і втік до чужого краю.

ВІДГРОЖУЮТЬСЯ СТРАШНОЮ ВІДПЛАТОЮ

БЕРЛІН. — Ціла німецька преса завалена головно матеріялом про одну справу: бомбардування британцями Інституту Бетеля, що є шпитальним заведенням для епілептичних дітей, чи інших калік, але дітей. Мали бути знищені три шпитальні будинки, при чому мало згинути 9 дітей, а 12 має бути покалічених. Націсти подають, що бомбардована місцевість є відома в цілому світі зо своєї добродійности і є удержувана жертвами з ріжних країв. Є вона під зарядом пастора фон Бодельшвінґа. Усі будинки, каже націстівська преса, є на дахах означені великими знаками Червоного Хреста, а крім того британський літак літав 20 минут і оглядав місто. За те, пише та преса, британці добре потерплять, бо тепер „заговорить динаміт". Часопис „Дер Анґріф" заповідає, що „кров, сльози і нужда Англії заплатять за цей вчинок".

ПРОТИ МАДЯРСЬКИХ ЗВІРСТВ

БУКАРЕШТ. — Румунська влада обвинувачує офіційно мадярських вояків за злочинні, подібні до тих, яких допускалося мадярське військо в Карпатській Україні, коли її здобувало. Виходить, що мадярські вояки поступають тепер теж по звірськи і з румунськими селянами в Трансильванії. Румунський уряд наводить, що мадяри обвили цвяхами тіло румунського селянина, в якого домі знайшли румунський прапор, що змасакрували цілі румунські родини, що вішали румунських учителів на церковних хрестах, наливали до ран оцту, рубали людей сокирами зате, що мали румунські відзнаки, та що подекуди румунська кров плила як вода в ріці...

ПРО СОВЄТИ І РУМУНІЮ

БУДАПЕШТ. — Мадярські політичні кола переконані, що Совєти мають якісь заміри щодо Румунії. Криваві інциденти на румунсько-совєтській границі далі продовжуються. Між іншим знищено міст на Пруті. Кажуть, що Совєти не раді з того що Залізна Ґвардія в Румунії при владі.

НЕ БАЖАЮТЬ СОБІ „ВИЗВОЛЕННЯ"

КАЇРО. — Американська кореспонденція пише таке: Якби не було з Єгиптом, але так є, що буквально нема там одної особи, яка бажалаб собі, щоб на місце Великої Британії, прийшла Італія. І нема нікого такого, що відносивсяб до Італії з прохання, щоб „визволила Єгипет", на що покликається італійська пропаганда. Але так є, що Єгипет не хоче виповідати Італії війни, хоч египетські війська ступають на італійську землю, а італійські на єгипетську.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РЕАҐУВАТИ!

В сьогоднішнім додатку для молоді звертаємо її увагу на ті напади, які появляються в деякій американській пресі на американських громадян українського роду, чи на українських імігрантів, звязуючи їх з т. зв. „пятою колюмною". Наш погляд на цю справу такий:

Боронити Злучені Держави перед такими елементами, що підкопують чи готові підкопувати її оборонну силу, це наш громадянський обовязок. Так поступаючи, дбаємо про своє власне добро. Зокрема для українців є охорона тої землі, якій не дорівнює тепер ні одна друга земля на світі, коли брати під увагу свободу, якої зазнає тут і досі українська мова, культура, віра й українська політична думка. Ми теж переконані, що саме так думає і так дійсно відчуває усе наше громадянство. А як є якісь виїмки, то це зникаючі. Ще зазначимо, що де тільки приходилось американським політичним діячам згадувати за українського робітника в Америці, то вони завжди говорили про нього як про роботящого, солідного, побожного, родинного й повинуючогося законам. Тому саме, шукати між тим народом „проти-державних елєментів", значить намагатись добачувати ворога в найкращім американським громадянині, що серцем і душею відданий Америці.

Та така небезпека може наступити, коли лишатимемо без відповіди такі виступи в американській пресі, як їх доводилось читати в нюйорській ґазеті „Пі Ем" з 13. вересня б. р., де то вибух в фабриці пороху „Геркюлес Павдер Ко." звязується з якимись „українськими, терористичними, штурмовими частинами в уніформах, що вправляють разом з членами Бунду" в сусідстві згаданої фабрики. Про „Пі Ем" пишуть, що це большевицька ґазета. Не знаємо, чи так є, але таке писання, як те, яке ми зацитували вказує наглядно, що большевицькі провокативні методи їй не чужі...

Не хочемо цього таїти чи робити щось таке, що булоб перешкодою у викриванні проти-державних елементів чи проти-державної акції. Може це, очевидно, робити „Пі Ем", „Ді Аур", чи хто інший. Але не можна пускати в світ аж таку брехню, яка може відбитись тяжко на тисячах невинних людей. Що з того, що в тому, що написала „Пі Ем" про „українських, уніформованих штурмовиків" в сусідстві згаданої фабрики пороху, нема ні слова правди, коли міліони людей вже читали брехню цеї ґазети в такому часі, коли вся їхня увага була коло того, чи вибух не був наслідком саботажу і коли міліони могли припускати, що був саботаж? А тут часопис піддає, що в тому саботажі могли бути учасниками теж і — українці.

Так є, що за того роду загальникові наклепи годі навіть позивати до суду. Тому треба тисячам наших громадян дбати, щоб висказувати таким часописам в культурний, але рішучий спосіб свою опінію, що таке писання це вношення хаосу в розумну справу охорони нашої держави перед дійсними шкідниками і саботажниками. Кидати клеймо зради і саботажу на чесних і вірних громадян — це є робота „пятої колюмни", а не чесної преси. Колиж хто зо старших не знає як на це зареаґувати, так хай подбає, щоб за нього зробили це — його діти.

ЗА ГЛИБШЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ

Від одного з наших читачів-інтелектуалів одержали ми листа, з якого подаємо деякі думки, що відносяться як до ґазети, так і нашого життя в Америці. Ось вони:

Я тепер без роботи, а коли без роботи, то хочу використати вільний час на щось путнього. Тому і хочу обмінятись з вами думками, які Ви порушили в останнім письмі.

Не вірю, що є щось таке як **„ідеальна пора".** Мені здається, що в нас так забагато таких „ідеалістів", які вічно на щось чекають. Думаю, що треба признати слушність Ґетому, що пише, що саме в тяжких часах і обставинах пізнати „майстра". Значить: Не ждім на кращі часи і обставини, а „майструймо"...

Ми моглиб багато дечого доконати, якби могли змінити свою психольоґію. Коли старі методи не дописують в нашому життю, чи хочби при виданню ґазети, то треба братись за нові. Пишіть про те, що кожна людина мусить зміняти свою особистість чи індивідуальність. Але щоб так ділося, то до цього треба нового світогляду, нової фільософії й нової психольоґії.

Нашим людям **треба нових думок, нових кличів, нових настроїв.** А в першу чергу треба глибшого зацікавлення інтелектуальними проблемами. Треба нам нових Сковородів, щоб скордили та розрушували народні облоги.

Звернім увагу на ті переміни, що діються в Франції. Там не все зле. Є там і багато доброго. А до того доброго зачислямо головно те, що звертається **проти шукання вічної приємности і розкоші та вигід у життю.** Коли зачнемо над тим застановлятись, то прийдемо можливо до переконання, що й в нас не все в порядку, та що ріжні „ювилейні забави", пікніки чи інші забави, яких досить багато, не можуть виповняти змісту нашого життя, а вже цілком ні, коли з такими забавами утотожнюється народню працю. Я не є аскет. Але вірю в порядне життя, в якому треба постійно, завзято й багато працювати, щоб до чогось дійти чи чогось доконати. Життя є таким, як його змалював Едисон, коли казав, що успіх це вислід в 99% поту, а в 1% спосібностей. І нема успіху без того ентузіязму, з яким повинні ми працювати, як це гарно зясував Емерсон. Тому булоб добре мати в ґазеті такий постійний куток, що мав би піднімати духа читачів. Наш Ґанді не прийде сам собою. Його прихід треба підготовляти. Бож навіть сам Ісус Христос мав предтечу!

Пишете, що втепер надзвичайно тяжко видавати і редаґувати ґазету. Треба про це людям писати. Треба їх заставити застановлятись теж і над трагічним положенням української преси в Америці. А як люди це пізнають, то не будуть відноситись до цеї преси так пасивно, як воно тепер буває. Але спершу мусять це пізнати.

Ми не навчили людей думати і дбати про свою пресу. Тому і ваші голоси про трагічний стан української преси в Америці, є „голосом вопіющого в пустині". Треба, щоб принаймні ввесь наш інтелектуальний загал цю справу зрозумів і про неї заговорив. Тоді й маса відчує і зрозуміє, що так далі бути не може, бо надійшла хвилина, коли вже цеї справи ніяк відкладати не можна.

І мусимо заставити себе думати не тільки про нині, але — **про завтра.** Таж навіть нюйорська Світова Вистава піддає людині, що треба думати про завтра й біля цього концентрувати свої думки! Чи це не відноситься теж і до завтра українського життя в Америці?

А для мене самого, то таки завтрішній світ є більш цікавий ніж нинішній. В тому, чого людина сподівається, криється якась примана, якийсь більший змисл життя. Песимісти живуть минулим, матеріялісти теперішнім життям, а оптимісти й ідеалісти — будучим.

ЩО РОБИТИ В ГРОМАДАХ?

„Що треба нашим громадам в теперішньому часі робити, коли закликається їх до діяльности?" — питає стрічний автора цих стрічок.

Важне питання. Попробуймо відповісти.

Нарід, громада й усяке збірне тіло живе таксамо як фізична одиниця. Одиниця - людина мусить виконувати якісь біольоґічні, життєві функції. Мусить поставити собі якесь завдання, а опісля працювати щоб осягнути свою ціль. Щоб цього діпняти, треба ступати крок за кроком. Хоче батько виховати свого сина на досконало розвинену людину, мусить дбати про його здоровля, про його умовий і духовий розвиток, про приспособлення його до звання, до підприємства. Хоче людина мати свій бизнес, мусить наперед знайти відповідний капітал і шукати за таким бизнесом, до якого спосібна, купити його, а потім взірцево провадити і при кожній нагоді удосконалювати, бо ніколи не може самопевно сказати: „Мій бизнес вже так вироблений, що не боюся нічого". Прийдуть конкуренти й його випередять, або й без того знидіє.

Те саме є з громадою. В першу чергу вона мусить дбати, щоб не запаспатити працю попередників. Далі громада має обовязок розвивати те, що попередники надбали. Погроза відповідальности перед історією не є така пуста, як дехто думає. Вона може стати прокляттям навіть для поодиноких осіб, що занедбають сповнити обовязок. Маємо вже приклади на живучих ніби - провідниках, що не виконали цього, що були обовязані робити відповідно до своїх найліпших сил.

„Але що робити? Що це є той обовязок, про який вічно говоримо?" — питають люди.

Не можна дати одну загальну раду, що булаб добра для всіх громад. Кожна має свої спеціяльні завдання, в кожній панують відмінні відносини. Але подивіться до „Пропамятної Книги Українського Народнього Союзу". Знайдіть там свою громаду. Перейдіть історичні спомини своєї, а також й іншої громади, а завважите, що ваші попередники над чимсь працювали. Пробуйте віддати цим народнім працівникам якусь заслугу. Отак на спомин собі, на славу їм, на науку дітям. Тоді прийдете до свідомости, що такий ювилей, річниця, згадка про попередників лучить вас самих особисто з ними. І вам схочеться ними започатковане діло дальше провадити.

Багато остається людині нового до діла, коли переглякє діла й задуми попередників. І тому не треба аж дуже напружувати свій ум, щоб вести якусь роботу. Лише треба поважно передумати працю попередників, а тоді думка сама прийде. От заложено колись вечірню школу. Чи не час поширити її на цілоденну? — От збудували якісь громадяни Народній Дім, чи він вистарчальний на теперішні часи? Чи не треба його розбудувати відповідно до вимог? — Була колись в громаді „Січ". Її членаи вже постарілися вона занепала. Чи не можна тепер на її місце поставити скавтову орґанізацію, бейзболову дружину? — Був аматорський театральний гурток, члени постарілися, розійшлися. Чи їхні діти не можуть поставити щось нового, модерного на місце колишнього гуртка? Якусь комбінацію співу з театральною грою чи щось подібне.

Маємо повно ріжних ювилеїв. А чи не подумати в громаді, щоб влаштувати справжній ювилей на щиршу скалю, що був би початком нової акції. Коли є в громаді річниця заложення, посвячення і будови церкви, то чи не можнаб при такій нагоді виступити з якоюсь ширшою програмою, яка обіймалаб ціле життя громади? Багато вже створено тут, на американській землі, нашими власними силами. Тепер виказуймо дальшу живучість нашої колишньої іміґрації, а тепер уже поважної американської громади українського походження.

С.

ЧИ ЗДІБНА РОСІЯ НА ВІЙНУ?

У своїх статтях про стан Росії, відомий европейський кореспондент американських ґазет, Г. Е. Р. Ґедіє признається виразно, що, їдучи в Росію як кореспондент „Ню Йорк Таймсу", він знав, що йому російський уряд не дасть виконати обовязків свого становища, одначе він все таки поїхав, бо припускав, що йому може вдасться знайти яку-таку відповідь на питання, чи союз між Німеччиною й Росією це військовий союз, що зобовязував би Росію вислати свої війська проти Англії й Франції.

Зо слів Ґедіє виходить, що він не найшов безпосередньої відповіди на це питання, але знайшов на нього відповідь посередну. Є нею господарський стан Росії. Він каже, що економічний стан російського населення такий, що Росія не може тепер просто думати про приступлення до війни проти серіозного противника.

Боротьба за життєві конечности.

Економічний стан Росії такий, що населення мусить зуживати кожну унцію своєї енергії, лишеної по праці, для добуття найконечніших річей. Хліб люди мають і мають його досить і ріжнородний. Але мяса, ярини й овочів лишень у певні пори. Масло й сир мають літом і то лише по високій ціні. У зимі лише рідко. Солодощі можна дістати лише по дуже високій ціні. Молока не достає хронічно.

Ґедіє описує щось у роді загального передновку. Між січнем і квітнем масло зросло в ціні на 45 процентів, сир на 20, ковбаси, сало й шинка на 25 процентів, ґаз, вода й електрика на 50 до 100 процентів.

При тому уряд часто обмежує скількість „поживи, яку можна продати кожній людині. Наприклад скількість масла й сира яку можна продати при однім продажу, обмежено до 200 грамів (7 унцій) на голову, цукор на 1 кільоґрам (два фунти й дві десяті фунта).

Зарібок і ціни.

За офіціяльними обчисленнями, пересічний заробіток робітника в совєтській Росії виносить 300 рублів на місяць. Та цей пересічний зарібок не дає ще поняття про справжній зарібок пересічного робітника, бо при обчисленню пересічного зарібку додавано зарібки менаджерів, директорів і стахановців, котрі звичайно є високі.

Навіть якби приняти 300 рублів на місяць як пересічну заплату, то, що вона варта в справжньому життю, можемо зрозуміти, коли довідаємося, що мала курка коштує 16 рублів, пів копи (30) яєць 22 рублі 50 копійок, кільограм чорного хліба 1 рубель, кільоґрам білого хліба 2 і 3 рублі, кільограм воловини 12 рублів, а кільограм моркви 6 рублів.

Та цих припасів не все можна дістати в крамницях, і щоби їх дістати, треба ждати довго перед крамницею „в хвості". Деколи їх можна дістати на ринку, але там вони часто кілька разів дорожчі, ніж у державних крамницях.

Мешкання й одіння.

Совєтські ґазети пишуть багато про живий рух будівляння. Ґедіє признає, що в совєтській Росії справді багато будується. Одначе не дивлячи на це мешкальна ситуація гідна оплакання.

Одіння й обуви попросту не можна докупитися. Не лишається нічого інше, як постійно латати старе, шити латку на латку. Направка обуви в приватних шевців коштує дуже багато. Державні варстати для направи дешевші, але вони ніколи не мають шкіри.

Довжину праці.

Від якогось часу робітничі зарібки стоять на тій самій висоті. Одначе останніми часами години праці збільшувано, не збільшуючи при тому заробітку. Збільшено теж податки.

Ґедіє каже, що він подає ціни товарів зо свого приватного записника, бо його статтю про ціни в Росії сконфіскувала російська цензура, себто не дала йому сказати світові, як мається громадянин совєської країни.

Життя й війна.

Змалювавши в цей спосіб життя совєтського громадянина, Ґедіє приходить до висновку, що такий громадянин не може бути зацікавлений якимось вищими ідеалами, справами й питаннями. Грубе питання самого снування забирає від нього стільки енерґії, що на думання про вищі справи просто ніщо не лишається.

За його обсерваціями, совєтські громадяни не цікавляться ні війною ні світовою революцією. Він замітив, що фінська війна пройшла й зовсім не викликала ніякого зацікавлення серед населення совєтської Росії. Очевидно, були збори робітників по фабриках і на них говорено про війну в Фінляндії, але це роблено на приказ уряду й ці збори нікого думаючого не здурили.

Люди цікавилися не війною й світовою революцією, а чутками про те, де можна би дістати кілька помаранч або вісткою, що десь є чужинець, що хоче продати старий плащ.

Цього роду питання для пересічного громадянина совєтської Росії мають хочкуди більше інтересу, ніж усі питання світової революції й війни. Післані на війну ці громадяни йшли до неї сліпо, як вони йшли за царів, і давалися масакрувати фінам, як у попередних війнах іншим ворогом. Та така німа згода на війну це зовсім щось інше, ніж народний запал, якого треба, коли народ має видержати довгу війну проти могутнього ворога.

Війна оборонна.

На думку Ґедіє, населення Росії здібне лише до оборонної війни. Якби якась імперіялістична або фашистівська держава пішла зо зачіпною війною проти Росії, то російський уряд представив би населенні таку війну як справу оборони революційних мас, і тоді народ може би до війни запалився. Одначе зо зачіпною війною такого зробити не можна. На думку Ґедіє, якби повстала народня революція в такому краю, як Німеччина, то це може би викликало запал серед населення Німеччини.

Це між іншим признав і самий Сталін, коли він на початку европейської війни казав ґазетам розписуватися про „розумну мирову політику товариша Сталіна". З тої причини всяка допомога, яку дає Сталін Гітлєрові, є дуже в Росії не популярна, і то не з ідеольоґічних, а зо себелюбних зглядів.

Російські маси не хочуть війни, бо вони не сподіваються від перемоги ніякої поправи власної долі. З огляду на те, що ці маси вже нині терплять недостачу, було би дуже важко видержати якунебудь довшу війну.

На думку Ґедіє, Сталін це все знає й дострoює свою політику до цих фактів. Через те він у війну не пхається, але старається зарвати дещо, де може, без фактичної участи в війні.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(38)

— Лепсько, далебі, лепсько!... І нехай мені сатанаїл плюне в самісіську пику, коли це не отой міщух із Канева!...

А козаки, що були поблизу, дивилися на зачервонілого від збентеження, вродливого міщуха ласкавими, закоханими очима й з усіх боків сипали словами похвали, ласки, захвату.

— І де ти такий узявся? Чи не в любистку купала, породивши тебе, рідна ненька, чи не чарувала на зорях, сповиваючи? Чи не буйні вітри виколисували твою силу, чи не соловейки вилюляли твій голос? Чи не ранкова зоря дарувала тебе вродою, чи не досвітні тумани завивали хмелем твої кучері?...

— Ой не кпіте з мене, панове-браття, — відказував, паленіючи, юнак Павло, — бо нема краси краснішої від запорозького лицаря, нема сили сильнішої від Матері Січі, нема гласу голоснішого від слави козацької низової.

— Вітай нам, молодий братчик, — казали й знов, — гарний не тільки красою й силою, але й розумом та звичайністю. Маємо в тобі не тільки лицаря, а й щирого товариша. Будь же здоров собі на щастя, всьому лицарству січовому на втіху!...

Заржав раптом кінь під старим отаманом, підняв голову, звернувши в правий бік, і насторочив уха. За ним заіржали й деякі інші. Полковник ласкаво погладив вірного друга по лебединій шиї, схилив трохи голову набік і скоса глянув на сонце, талі повернув голову в протилежний бік і, підвівшись на стременах, почав вдивлятись гострим зором у далечінь. Зміркувавши врешті щось, крути повернув коня праворуч і знов спокійно заколихався в сідлі. За ним повернула й уся ватага.

Павло придивлявся до всього з великою цікавістю, але нічого не питав, давно вже покмітивши, що не звичай у січових лицарів дерти очі та набридати всякими питаннями, що треба самому власним розумом та кмітливістю всього доходити. По своєрідному ржанню коней він догадувався, що розумна тварина чує воду й хоче пити. Тож, мабуть, недалеко тая Саксагань, що в ній ватаг, виїжджаючи з Чути, обіцяв напоїти коней. Він глянув перед себе в далеч, але всього тільки й побачив ген-ген далеко синювато-сиву стягу, що легко курилася над зеленими просторами й тяглася, не периваючись, на південь.

— Тож, мабуть, і вона... річка... — подумав собі Павло. — Але коні, коні!... З такими не заблудиш... Боже милосердний! Скільки цікавого на світі!... Сидів би в місті вік, то не побачив би, не зазнав, не зажив такого..."

Та цікавому в степу, мабудь не було краю. Він не помітив навіть, як поволі мінився коло нього степ, як бурянисті буйні просторища потроху ніби лагідніли, рідшали, а ще далі й зовсім обернулися в яскраво-смараґдове море ще молодої, але густої, як щітка тирси. Глянув Павло перед себе, в один бік, у другий — і ледве втримав у грудях крик захвату небаченого ніколи красою... Безкраїй зелений килим наче побризкав хто криваво-жаркими плямами буйних воронців*). Це була така чарівна краса, що парубок мимохіть спинив коня й, затаївши духа, не відривав очей від розкішної картини.

— „Боже, яка краса! — мигнуло йому в души. — Чом Орисі нема зо мною?... Вона так любить це... вона спянілаб від щастя..."

Подумав і спаленів, і чомусь ізлякався своєї думки. Бачив, що товариші віддалились геть-геть, озирались і сміялись. Стиснув коня острогами догнав їх, збентежений, зніяковілий. Та вони знали, чого він зупинився був.

*) Paeonia tennifolia L. Автор.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться 21. вересня точно в год. 9. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 7. ввечір. Тому, що є багато важних справ, приявність усіх членів обовязкова.
Уряд.

Ukrainian Weekly

(Concluded)

SELECT UKRAINIAN STORIES

CONSTITUTION FOR HOGS

By IVAN FRANKO

Translated by STEPHEN SHUMEYKO

Translator's Note: This story is satirical in nature and was written in 1896. Its locale is Galicia, then a province of Austria-Hungary, inhabited mostly by Ukrainians but dominated by Polish nobility. The Constitution referred to here was that adopted by Austria in 1849 (well-nigh abolished soon thereafter and then gradually revived in the 60's), a year after the abolishment of feudalism. Both acts raised high hopes among the oppressed peasantry, yet the plight of the latter remained essentially the same, if not worse, than before their passage. The land-owning Polish nobles soon found ways of circumventing the original designs of the Reform of 1848, as it is called, and strengthen their hold over the land-poor peasantry. Concerning these nobles, Bjoernstjerne Bjoernson, the Nobel prize winner, wrote in 1902 that, "in their understanding, liberty means nothing but license for themselves to do what they please. Eeverywhere the Ukrainians were discriminated against and abused."

This story is really not my own. I heard it in Zbarazh, East Galicia, from an old peasant, Antin Hrytsunak, who told it at a large mass meeting. Hrytsunak was a very interesting personality, one of the few living survivors of that class of story-tellers and bards who used to recount to very attentive audiences the heroic exploits of the Kozaks, of Hrytsko Zborovsky, Kishka, Bezrodny, Andibera, about the wars of Khmelnitsky with the Poles, or about the tragic flight of the three brothers from Azov. There was nothing at all striking about his appearance: he was just an ordinary old grey-head, dressed plainly, in fact poorly, not very tall, lean, with a face marked with lines that bespoke of a life of hardship, and with black lively eyes. He did not stand out from the crowd, rarely intruded into a conversation, and at first glance did not reveal any higher intelligence than that of the average Galician peasant. As could be expected, he could neither read nor write.

Shortly before the mass meeting was about to begin, I was talking with several peasants whom I knew.

Hrytsunak approached our group, someone introduced him to me, we exchanged a few words and then parted. My acquaintances, most of them young people who had graduated from grammar schools and were widening their knowledge by extensive readings, were full of praise for Hrytsunak on account of his talent for public speaking and because he was one of the very few of the older generation who had unreservedly joined the peasant movement for better social, economic and political conditions.

It was no wonder, then, that I was very curious to hear his speech. Yet when the mass meeting opened and point after point was discussed and settled, Hrytsunak remained silent. When, however, the final stage of the meeting was reached, that of "motions and interpellations," he climbed up on the table, which served as a speaker's stand, in a half-hearted manner that indicated he was doing it only at the urgings of those around him. A stir rippled through the audience at the sight of him, and then all of them, about 600 in all, packed tightly in the small hall, grew so silent that one could hear a pin drop.

"Well, if I must speak," Hrytsunak began very gravely to those who were closest to him, "I must have a sheet of paper in my hand. Of course, I'm illiterate, but I know my numbers and without paper I can't speak. Any kind of paper will do."

Loud laughter greeted these opening remarks. Someone close to him handed him a blank sheet of paper. Hrytsunak took it in both hands and holding it before him, as if reading from it, began his speech in the monotone, sing-song fashion of a village school-boy who has just learned to read. Gradually, however, his tone livened, although it did not abandon its rhythmical quality or its biblical-like prose. From time to time his speech elicited loud laughter, but he did not even crack a smile; on the contrary, as his remarks became more and more humorous his mien became more and more grave, in fact—morose, only his very lively black eyes beneath overhanging heavy brows flashed in humor or in irony...

Listen, brothers—he began—and I will tell you of the conversation I recently had with a friend. He comes to me, this friend whom I hadn't seen for a long time, and after greeting each other, we begin to talk.

"How are you, old man? How's the world treating you?" I asked him.

"Pretty good, thank the Lord," he replied.

"That's fine," I says. "But tell me exactly how well the world is treating you."

"Need I go into that," he says. "Can't you see for yourself."

"Now, don't try to squirm out of it," I answered. "Just where does your good fortune lie."

"Is it not fortunate for all of us that we live in these days," he said. "Just think, we no longer are forced to work in the fields of the lord. In the eyes of the law we are all equal, lord and peasant are now the same. And, finally, we now have the Constitution, thank the Lord."

He spoke this so rapidly that he was all out of breath when he finished.

"Eh, my good friend," I said to him, "that's all very nice what you're saying, so long as you don't look at the matter too closely."

"Why?"

Because if you do, you will discover that those things you mention are like a factory-made shawl, whose colors are not fast and soil your hands when you take it in your hand."

My friend could not understand what I meant, so I had to explain to him further.

"You see, my good friend, it is very true that we no longer have to work the fields for the lord. But don't you remember how it really was then and how it is now?"

My friend could not, so I had to refresh his memory.

"Don't you remember how during feudal times the overseer walked from house to house early in the morning and knocked at the door with his cane and shouted: 'Get up there, Ivan, get up! Time for you to be working out in the lord's fields. Get up! Or else you'll feel this cane over your back!'"

"That's right," replied my friend, and involuntarily rubbed that part of his body where it certainly did not itch just then.

"And how is it now? The overseer no longer goes around with his cane from house to house, that's true. But what does the peasant do? I'll tell you, my dear friend. Very early every morning the peasant gets up entirely of his own free will, takes a hen or some eggs and goes to this self-same overseer—now he's known as director—and lays before him his gift and begs his permission to go out and work in the lord's fields, for he has none of his own from which he could get his daily bread. And if he comes without a gift, the director cuffs him over the neck and leaves him at liberty—to die of hunger."

My poor friend could find no answer to this, and just sighed and shook his head.

"You also say, my friend, that we are all equal before law." I continued. "No doubt there must be truth in what you say here too, although I haven't been able to find any evidence of it as yet. For when I go to court for justice, I still am greeted with same: 'Wait a minute, lout! Get out of here, lout!' as in the olden days. And when one time I tried to be smart and demanded my constitutional right to be treated justly, I received the same blow in the neck that I would get from the overseer. But look what happens when some squire, or office-holder, or even a plain saloon-keeper appears in court. He is never told to wait. Everyone treats him with the greatest politeness... So you see, we are treated just the same by law as we were before 1848."

"But then they used to beat us a lot," countered my friend, and again involuntarily rubbed himself in the spot which certainly did not itch then.

"You're right there," I replied. "But in place of beatings they have invented things that hurt us even worse. Just listen what a neighbor told the village mayor recently. This man is an inoffensive person, yet some bug must have bit him for he joined the large delegation that went to see the emperor in Vienna and complain to him of the misrule in Galicia by Count Badeny. Well, you know the reception the the delegation received in Vienna. But it was far worse when they returned home. Its individual members were jailed or fined, and the same thing happened to my neighbor too. The mayor fined him fifty dollars. When he heard his sentence, he summoned his courage and said to the mayor: 'Sir, I am a poor man. If I have committed a great crime in going to Vienna to make a complaint, then I'm ready to accept my punishment. However, neither my wife nor my children are to blame for my crime. They are perfectly innocent, so why do you punish them too? For when you fine me so heavily, I will have to sell everything I own, including my last cow and hog, and this punishment will harm my family more than me. So I beg you, sir, to change my punishment. Instead of the fine, give me fifty lashes. Thank the Lord, I am healthy and strong, and will manage to survive fifty lashes; but neither I nor my family will ever survive the fifty dollars fine.' Thus spoke my poor neighbor to the mayor, but the latter refused to grant him his plea, for he said that by the new law we are all equal and lashing is now forbidden, therefore he must pay the fine even if it ruins him. And so my poor neighbor is now awaiting for his property to be seized and sold by the authorities, for he could not raise the money to pay the fine. What do you say to that, my good friend? What do you think of this new form of punishment, which instead of hurting only a part of a man's body hurts all of him and his family too."

Again my friend had nothing to say, but just sighed heavily.

"We also have a Constitution," I said, after a moment of silence. "Sure, we have it. They say that it is a wonderful thing. Have you ever seen a real, live Constitution?"

"But how can we see it? We live by it and feels its influence..."

"Sure we do. But I actually saw it in operation and I'll tell you about it. One day I was riding to the market in Tarnopol with my two sons. In the wagon before us was a man and his wife. He was driving while she was seated in the back, and between them on a pile of straw lay a hog, its legs tied securely, and its head resting peacefully over the side. They were taking it to the market to sell it. We reached Tarnopol and approaching the toll-gate we saw guarding it a roundish, testy-looking individual, holding in his hand a gleaming knife and smoking a pipe with a long stem—that long! No sooner did he see the wagon with the hog, then immediately he leaped to his feet from the bench and bellowed:

"Halt, you!"

The man stopped his wagon and the guard approached him.

"What have you got here?" he demanded roughly.

"A hog, if you please, sir," the man humbly replied.

"I can see myself that it is a hog, but how are you treating it! You have tied its legs so hard that they have become swollen. You big lout! you scoundrel! Don't you know it's against the law to mistreat animals like that?"

With these words, he approached the hog and slashed at its bonds so indignantly that he cut its legs in several places.

"Now, you drive with me to the police station. We'll punish you right and proper," shouted this liberator of hogs.

The poor peasant sat stock-still, frightened; he began to plead to be given one more chance, but the pompous guard refused even to listen to him. The peasant's wife, however, appeared to be sharper than her spouse. She pulled from her blouse a knotted kerchief, untied it, pulled out twenty cents (undoubtedly it had taken her two hard days of labour to earn them!) and pressed them into the hand of the unyielding guard and at the same time joined her husband in pleading to be let loose. Immediately the guard softened and said:

"All right, I'll give you one more chance and let you go free, but don't ever forget it."

While this was taking place, I had driven a little ahead and told my boys to stop the wagon, for I wanted to see what the end to all this would be. It was a good few minutes before the peasant and his wife with their hog drove past us. But what a sight the three presented now! The wife was now sitting in the front and driving, while her husband sat in the back with both his arms wrapped tightly around the hog's neck. Freed of the rope, the hog now stood upright in the wagon, glancing this way and that way, lunging at every strange sight, ready to jump out of the wagon at the slightest provocation. It came sooner than we expected. A gleaming noble's carriage came upon the scene, it's horses stamping, bells tinkling, and the driver cracking his whip... The hog became greatly frightened, lunged heavily and leaped out of the wagon. The peasant, who was holding on to it for dear life, was evidently the weaker of the two, for he fled out of the wagon with the hog and landed heavily in the dust, his face striking a rock and causing blood to flow. The hog scampered away as fast as its legs could carry it. My boys leaped to the ground and after some chasing caught it and helped the poor man lead it into the market. Such, my good friend, is our Constitution—made for hogs, as you can see.

But that is not all.

In the afternoon of the same day, I was hurrying home from the market place in order to get there before dark. Approaching the toll-gate, I saw the same self-important guard we had seen earlier in the day, a knife in hand and smoking his long-stemmed pipe. My gaze swept past him, and far down the road I saw two men dressed in peasant clothes marching evenly toward the city.

"No doubt, the two must have served long in the army," I said to my boys, "and they were drilled so much in 'hay-foot, straw-foot' that they haven't got over the habit yet, so they march evenly and in step even now."

But when they drew nearer, I perceived something dark looming behind them, and something gleaming, like tongue of flame over them. It required no great wisdom to realize that that was a policeman with his gun and bayonet. And when they drew still closer, I heard a soft musical sound: clink-clank! clink-clank!

"Aha!" I thought. "So that's it! That's why they are keeping such an even marching step. Their legs are shackled to chains. But just wait, Mister Policeman. Just wait until you reach this here toll-gate. Just wait until these two painfully- chained men are seen by this testy guard at the gate with his shining knife, and never again will you torture a human being!"

Already I was beginning to tremble at the thought that in his haste to cut loose with his knife the bonds of these two unfortunate men, the toll-keeper might injure their legs, just as he did those of the hog. At the same time I gloated in anticipation that he would seize the brutal policeman and haul him off to the police station. But, to my great amazement, nothing of sort happened. The two chained men and the policeman marched unmolested past the testy guard. And instead of flinging himself upon the policeman, as did upon the peasant with the bound hog, the guard merely rose, bowed very politely to him, and waved them on. Such, then, my good friend—I concluded my conversation—is the peasant's Constitution. Indeed, the peasant has to envy an ordinary hog!

* * *

The storm of applause that followed this talk by Hrytsunak lasted a long while. When finally it had subsided, Hrytsunak added:

"Forgive me, my dear friend, for I should have told you all this when the point under discussion was "causes of emigration," but I didn't think it was too late now."

With these words he climbed down from the table.

The End

ВІСТИ З УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ ТА МУЗЕЮ В СТЕМФОРДІ, КОНН.

За останніх шість місяців, по день 15. вересня б. р. включно, Українська Бібліотека та Музей в Стемфорді виказують такий приріст:

А) Бібліотека.

До бібліотеки прибуло в тім часі книжок 424 томи, 6 стародруків, 44 річників часописів, старокраєвих та американсько - українських і понад 150 окремих чисел, які успішно помагали доповняти наші неповні річники.

Жертводавцями бібліотеки були: Преосв. Константин Богачевський, Філядельфія, Па., та (в поазбучному порядку) о. В. Андрушків, Пасейк, Н. Дж., М. Григорець, Філядельфія, Па., Т. Грицик, Ембрідж Па., І. Ґарбінський, Ембрідж, Па., Я. Іванчук, Ню Йорк, Н. Й., С. Курилів, Дітройт, Міш., Т. Коляр, Теривил, Конн., Ол. Луговий, Торонто, Канада, П. Луків, Стемфорд, Конн., І. Медвідь, Ню Йорк, Н. Й., Ол. Мільна, Ню Йорк, Н. Й., І. Мулярчик, Дітройт, Міш., Цент. Комітет ОДВУ, Ню Йорк, Н. Й., о. П. Олексів, Пітсбурґ, Па., Р. Олексин, Ню Йорк, Н. Й., о. Ол. Пристай, Джанставн, Па., о. Ст. Склепкович, Вілинґ, В. Ва., о. М. Скроцький, Пейчоґ, Н. Йорк, Н. Й., о. Л. Чапельський, Ню Йорк, Н. Й.

Б) Музей.

На приріст Музею в тім часі зложилися: 2 плякети, 12 писанок, 3 старі печатки укр.-америк. установ, 2 грамоти, 3 фотоґрафії громадського значіння, 18 відзнак, 1 медаліон, 87 штук українських грошевих знаків, 2 чужі старі грошеві знаки, 94 ріжних монет, 1 образ Романа Мараза.

Жертводавцями Музею були: Преосв. Константин Богачевський, Філядельфія та (в поазбучному порядку) Т. Грицик, Ембрідж, Па., Н. Дворянин, Дітройт, Міш., о. С. Левицький, Стемфорд, Конн., М. Люлька, Сайдесвил, Па., А. Матейків, Дюкезн, Па., С. Патроник, Альтуна, Па., Філія Союзу Українок, Дітройт, Міш., С. С. Францісканки, Стемфорд, Конн., о. Л. Чапельський, Ню Йорк, Н. Й., С. Чомко, Скрентон, Па.

Поміж жертводавцями, що стоять поза стемфордськими установами, слід підмітити цінні жертви: Філії Союзу Українок в Дітройт, Міш., (образ арт. Мараза — Лірник, набутий для музею за ціну $200), о. Скроцького, та п. Теодора Грицика, який розвинув корисну працю серед своїх знайомих в Ембрідж, Па.

Преса.

До бібліотеки у Стемфорді приходить нині правильно 46 періодичних друків в українській мові, 15 в анґлійській мові, 3 в російській. З тих 29 приходить зі Злучених Держав, 9 з Канади, 4 з Полуд. Америки (Бразилії та Арґентини), 4 з Европи.

На жаль ще й нині поважна скількість періодичних письм зі Злуч. Держав та Канади не приходить до нашої бібліотеки, не зважаючи на просьби окремим письмом. Управа Бібліотеки ще раз апелює до всіх українських видавництв, щоб у загально - національнім та навіть у власнім інтересі надсилали правильно всі свої видання до Української Бібліотеки в Стемфорді без окремої просьби. Індивідуальна кореспонденція з усіми видавництвами забрала би тільки часу, що на працю у бібліотеці не сталоби часу. Тим чином така кореспонденція являється неможливою при наших матеріяльних засобах.

Всім дотеперішним жертводавцям та прихильникам Українського Музею та Бібліотеки в Семфорді, зокрема українській пресі, Управа висказує на тім місці щиру подяку за їх співпрацю для національної культури.

Управа Української Бібліотеки та Музею в Стемфорді, Конн.

Ukrainian Museum and Library in Stamford, Conn.

Glenbrook Rd.

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION BASEBALL LEAGUE

Box Scores

MILLVILLE

	ab	r	h	po	a	e
Sacharski, ss	5	1	3	2	2	0
Pettit, c	4	1	1	7	0	0
Charlesworth, lf ..	5	2	0	2	0	0
Panczyszyn, 3b ...	5	2	2	2	3	0
J. Romanik, 2b ..	4	0	0	1	2	1
Adams, cf	5	1	3	2	0	0
M. Romanik, rf ..	4	1	1	2	0	0
P. Romanik, 1b ..	5	1	0	8	1	1
Kinkle, p	5	0	1	0	0	0
S. Romanik, rf ..	1	0	1	1	0	0
Totals:	43	9	12	27	8	2

WILKES-BARRE

	ab	r	h	po	a	e
Nerbecki, 2b, 3b .	4	0	2	1	2	1
Swartz, 1b	5	0	1	10	0	2
J. Katulka, ss ...	5	1	3	3	3	0
Hrenenko, cf	5	0	2	2	0	0
Swokla, lf	5	0	1	1	0	0
Kuzemka, c	4	1	1	7	0	2
Falkoski, 3b, p ..	5	0	0	3	3	1
Olhoski, rf	3	1	1	0	0	0
Lucas, p	0	0	0	0	1	1
Bolowski, 2b	1	0	0	0	0	0
O. Katulka, rf ...	1	0	0	0	0	0
Chabala	1	0	0	0	0	0
T. Katulka	1	0	1	0	0	0
Totals:	40	3	12	27	9	7

Millville:	200 700 000—9
Wilkes-Barre:	000 300 000—3

Baseball game played at Philadelphia, Pa., on Sept. 15th, 1940.

Runs batted in: Swokla, Kuzemka, J. Katulka, Sacharski 2, Panczyszyn 2, Adams 2, M. Romanik, Kinkle, S. Romanik. Two-base hits: Sacharski, Panczyszyn, T. Katulka. Three-base hits: Swokla, Kuzemka. Home run: Panczyszyn. Bases on balls: off Lucas 2, Kinkle 3. Struck out: by Lucas 3, Kinkle 7, Falkoski 3. Hits: off Lucas 3 in 3 2/3 innings, Falkoski 4 in 5 1/3 innings. Left on bases: Wilkes-Barre 10, Millville 7. Losing pitcher: Lucas. Time of game 2:29. Umpires: Michael Kuzminski, John O'Malley.

ПОМАГАЄ БАТЬКОВІ ПРИ ВИБОРАХ

Панна Кристина Кромвел, 18-літня дочка Джеймса Г. Р. Кромвела, демократичного кандидата на федерального сенатора зо стейту Ню Джерзі, помагає батькові в виборчій кампанії.

Пес встромив ніс у кіш з раками, що стояв під склепом. Один рак вхопив його сильними кліщами й пес почав утікати, жалісно виючи.

— Прошу засвистати на пса, щоб вернув — каже властитель раків.

— Прошу засвистати на рака, щоб пустив його ніс, то певно верне — відповів властитель пса.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

THE U.N.A. SPORTLIGHT

MILLVILLE RAPS WILKES-BARRE TO TAKE EASTERN TITLE

The Millville, N. J., and Wilkes-Barre, Pa., Ukrainian National Association Baseball League teams, met at Philadelphia on Sept. 15th to decide the U.N.A. Eastern Championship. The Millville team finished in 1st place in the Metropolitan District, while the Wilkes-Barre boys took top honors, in the Pennsylvania District. The purpose of the game at Philadelphia was to pick the stronger team of the 2 districts, and for the 1st time in 3 baseball seasons the honor went to Metropolitan Division representatives, Millville taking the game by a 9—3 score. Wilkes-Barre won the championship title in 1938 and 1939. The Millville team was organized only this year, but went though the season without a loss, polishing off the veteran New York and Philadelphia teams in fine style.

Although both teams connected for 12 hits, Wilkes-Barre made 7 errors on the field, and the Millville outfit took good advantage of them. Millville took the lead in the opening inning, scoring 2 runs, and went on to stage a 7-run barrage in the 4th to make the score 9—0. In its half of the 4th, the Pennsylvanians scored all 3 of their runs. There was no further scoring on either side, the final count being in Millville's favor, 9 to 3.

Panczyszyn, who connected for a homer and a double out of 5 trips to the plate, Sacharski, who received a double and a pair of singles out of 5 tries, and Adams, who got 3 for 5, were Millville's starring hitters. Kinkle went the distance on the mound, while Pettit did the catching. Kinkle struck out 7 and walked 3.

Swokla and Kuzemka hit triples for Wilkes-Barre, while T. Katulka came through with a double. Lucas was the starting and losing hurler, allowing 8 hits in 3 2/3 innings. He was relieved by Falkoski.

The score by innings:

		R	H	E
Millville:	200 700 000	9	12	2
Wilkes-Barre:	000 300 000	3	12	7

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ПОХІД І МАСОВЕ ЗІБРАННЯ ІМІҐРАНТСЬКИХ ҐРУП.

Цеї суботи, дня 21. вересня, починаючи в годині другій пополудні відбудеться величавий **похід,** який устроює Рада Громадян Чужинецького Походження, що складається з представників 23 чужинецьких ґруп, включаючи і українців. Ціль походу є заманіфестувати перед американським загалом, що ми є льояльними громадянами Америки і що вповні годимося і попираємо всі заходи уряду, що є роблені для оборони цього краю.

Похід відбудеться вулицею Медисон Евню від 62 до 72 вулиці, а відтак зверне до Централ Парку, де на так званій площі „Мал" відбудеться концертова програма, на якій будуть присутні й будуть промовляти: заступник ґубернатора Чарлс Полетті; ґенеральний правник Джан Дж. Бенет; сенатор Фелпс; Натеніал Філіпс й інші визначні американці. Концертові точки зложені зо співу, музики і танків виконають ріжні національні ґрупи.

Збірка для українців призначена при 64 вулиці на Медисон Евені, в годині 1:30 пополудні.

адв. Михайло Радик,
предсідник Українського Відділу.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВИТАЮТЬ КАНДИДАТА.

Вендела Вилкі, республиканського кандидата на уряд президента Злучених Держав, витають виборці при вїзді на залізничу стацію в Ла Сал, Ілінойс.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 18. вересня 1940. р. помер в Олифанті по короткій недузі довголітний член Бр. Івана Хрестителя, від. 403. У. Н. Союзу,

ПАНЬКО ПИШ.

Покійний походив зо села Розділя, пов. Горлиці, Західня Україна. Прожив 62 роки. До Олифанту прибув в 1898. році. Був дуже спокійної вдачі й примірно виховав 6 дітей: Григорія, Тересу, Антонія, Теодора, Алексія й Семеона. В смутку оставив жену Єву й діточок.

Нехай прибрана земля буде Йому пером!

В. П. П!

Іван Пиш, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Місячний мітинґ Тов. Запор. Січ, від. 342 відбудеться в неділю, 22 вересня, в годині 2. пополудні в галі церковній. Проситься всіх членів прибути на цей мітинґ, бо буде щось цікавого. Проситься членів, щоби свої діти переписали до старших, бо довше не можуть належати до мол. деп. Як не перепишуть, то будуть суспендовані. Всі довгуючі члени мають сплатити свою належитість, щоби не були суспендовані. — С. Куций, пр.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

WILLIAMSTOWN, N. J. A Ukr. National Ass'n. Br. 307 meeting will be held Sunday, Sept. 22, 1940 at 1 P.M. in the Hall of the St. Peter and Paul Church at Williamstown, N. J. — Sec.

Якщоб сонце було трошки дальше віддалене або ближче, як воно тепер є, чоловік не міг би жити на землі.

— Якщоб світова температуро обнижалась кожного року о 10 ступнів, то наслідком того був би поворот ледяної епохи.

ТАРЗАН, ч. 109. Дорога стратеґія.

Тарзан впав на землю. Списи розбишаків пролетіли понад ним.

Потім він підскочив, позбирав декілька списів, і кинув ними на своїх напасників із смертельним вислідом.

Але ця розумна стратеґія забрала йому цінний час. Хитрий Залім гавкнув якийсь приказ.

Тоді деякі з його гонителів кинулися довкруги Тарзана, щоб відтяти йому відворот.